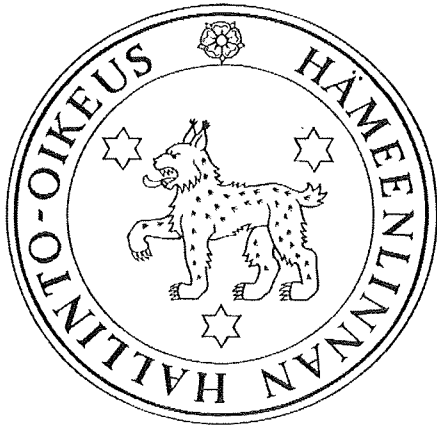

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös

Antopäivä
4.2.2020

Päätösnumero
20/0117/2

Lähetyspäivä
4.2.2020

Diaarinumero
01054/18/2299

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittaja Pekka Niinikoski, Humppila

Päätös, josta valitetaan

Humppilan kunnanvaltuuston päätös 17.4.2018 § 10

Asian käsittely kunnassa

Kunnanhallitus on 16.1.2017 (18 §) tehnyt päätöksen kunnanjohtajan johtajasopimuksesta.

Kunnanhallitus on 19.2.2018 (25 §) päättänyt esittää kunnanvaltuustolle, että se tekee kunnanjohtajan johtajasopimukseen lisäyksen kunnanjohtajan oikeudesta luottamuspulan takia kahdeksan (8) kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Kunnanhallitus on 9.4.2018 (82 §) päättänyt esittää kunnanvaltuustolle, että kunnanjohtajan johtajasopimusta muutetaan muun ohella siten, että siihen lisätään maininta kunnanjohtajan oikeudesta kahdentoista (12) kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen hänen irtisanoutuessaan luottamuspulan takia. Kunnanhallitus on samalla esittänyt, että kunnanjohtajalle myönnetään ero Humppilan kunnan sivistystoimen tehtävistä.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelinvaihe	Sähköiset yhteystiedot	Faksi
Raatihuoneenkatu 1 13100 HÄMEENLINNA	Arvi Kariston katu 5 13100 HÄMEENLINNA	029 56 42200	Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi Sähköinen asiointipalvelu: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet	029 56 42269

Kunnanvaltuusto on valituksenalaisella päätöksellään hyväksynyt kunnanhallituksen ehdotuksen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Niinikoski on vaatinut, että kunnanvaltuuston päätös kumotaan ja kunnanjohtaja Keskitalolle annetaan asiassa vähintään huomautus toimistaan kunnan viranhaltijana.

Keskitalo on esteellisenä osallistunut hänen ja kunnan välistä johtajasopimusta koskevan asian käsittelyyn ja laatinut kunnanhallituksen kokousten 19.2.2018 (25 §) ja 9.4.2018 (82 §) sekä kunnanvaltuuston 17.4.2018 (10 §) kokouksen esittelytekstin ja pöytäkirjan. Keskitalo ei vienyt kunnanhallituksen 19.2.2018 tekemää päätöstä kahdeksan kuukauden suuruisesta erorahasta kunnanvaltuuston kokoukseen 28.3.2018, vaan hän esitteli erorahaa koskevan asian uudelleen 9.4.2018 koolle kutsumassaan sähköisessä kunnanhallituksen kokouksessa. Kunnanjohtaja on toiminut kyseisen kokouksen sähköpostien lähettäjänä ja vastaanottajana sekä yhteenvedon tekijänä. Kunnanhallituksen 9.4.2018 sähköinen kokous on lainvastainen. Sähköisessä kokouksessa ei käsitelty muita asioita. Kokous pidettiin salaamattomassa yhteydessä ja kommentit esityksestä lähetettiin julkisen sähköpostin kautta.

Lausunnot ja selitykset

Kunnanhallitus on lausunnossaan todennut muun ohessa, että johtajasopimus tehdään kunnanjohtajan ja kunnan välillä, joten kunnanjohtaja on mukana sopimuksen laadinnassa. Sopimuksen käsittelyssä ei ole tehty virheitä, mutta asiasta tehdyn valituksen vuoksi asia voidaan käsitellä uudelleen.

Niinikoski on antanut selityksen kunnanhallituksen lausunnon johdosta. Niinikoski on selityksessään muun ohella katsonut, että kunnanjohtaja on esteellisenä laatinut kunnanhallituksen lausuntoa koskevan päätösesityksen. Vain päätöksenteosta kunnanjohtaja on jäävänyt itsensä. Niinikosken nimi on Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen vastaisesti kirjoitettu lausunnon antamista koskevan päätöksen pöytäkirjaan.

Keskitalo on antanut selityksen. Selityksessä on muun ohessa todettu, että kunnanhallituksen puheenjohtaja toimi kunnanhallituksen kokouksessa 9.4.2018 esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä. Kunnanjohtaja toimitti kokouskutsut puheenjohtajan pyynnöstä hallintojohtajan poissaolosta johtuen.

Niinikoski on antanut selityksen kunnanjohtajan selityksen johdosta.

Humppilan kunnan hallintojohtaja on toimittanut lisäselvityksenä kunnanhallituksen sähköisestä kokouksesta 9.4.2018 (82 §) kunnanjohtajan kunnanhallituksen jäsenille lähettämän sähköpostin, siihen liitetyn kokouskutsun ja kokousta koskevan ohjeen sekä kokouksen pöytäkirjan liitteineen.

Niinikoski on lisäselvityksen johdosta antamassaan selityksessä esittänyt muun ohessa, että kunnanhallitukselle ei ole annettu mahdollisuutta lausua lisäselvityspyynnöstä. Niinikoski on vaatinut kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston puheenjohtajille ja jäsenille sekä kunnanjohtajalle seuraamuksia toiminnastaan. Hallinto-oikeuden on myös annettava kunnalle ohjausta Keskitalon työuran päättämiseksi Humppilan kunnanjohtajana.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus hylkää Niinikosken lausuntoa ja lisäselvitystä koskevat väitteet.

Hallinto-oikeus ei tutki Niinikosken esittämiä hallintokantelun luonteisia vaatimuksia.

Muilta osin hallinto-oikeus on tutkinut valituksen ja kumooa kunnanvaltuuston päätöksen.

Perustelut

Lausuntoa ja lisäselvitystä koskevat väitteet

Hallinto-oikeus voi hallintolainkäyttölain (586/1996) 51 §:n 1 momentin mukaan valitusviranomaisena arvioida kaikkia esiin tulleita seikkoja ja päättää, mihin seikkoihin ratkaisu voidaan perustaa. Kunnanhallitus on antanut asiassa lausunnon ja hallintojohtaja on toimittanut hallinto-oikeudelle lisäselvitystä. Asiassa annettu lausunto ja lisäselvitys eivät sido hallinto-oikeutta, vaan hallinto-oikeus harkitsee itsenäisesti, mikä merkitys niillä on asiassa. Niinikosken lausuntoa ja lisäselvitystä koskevat väitteet eivät anna aihetta uuden lausunnon tai lisäselvityksen pyytämiseen.

Tutkimatta jättäminen

Siltä osin kuin Niinikoski on valituksessaan vaatinut huomautuksen antamista kunnanjohtajalle ja katsonut tämän toimineen yleisen tietosuoja-asetuksen vastaisesti, kysymys on hallintokantelusta, jonka käsittely ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan. Myöskään valituksessa esitetyn ohjauksen antaminen kunnalle tai rikosoikeudellisten vaatimusten tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Esteellisyyttä koskeva valitusperuste

Sovellettavat säännökset

Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Säännöksen 2 momentin mukaan mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenenisen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen.

Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 27 §:n 1 momentin osalta muun muassa, että käytetyt ilmaisut käsittelyyn osallistumisesta ja läsnäolosta asiaa käsiteltäessä ovat sisällöltään laajoja. Niillä ei tarkoiteta pelkästään ratkaisun tekemistä vaan myös toimia, jotka välittömästi edeltävät asian ratkaisemista. Näitä ovat asian esittely ja valmistelu. Esteellinen virkamies ei saisi millään tavalla osallistua sellaisiin asian käsittelyyn liittyviin toimiin, jotka vaikuttavat asian ratkaisuun.

Tällaisia ovat esimerkiksi lausuntojen pyytäminen, asianosaisten kuuleminen sekä muiden selvitysten hankkiminen. Tavanomainen toimistotyö ja siihen verrattavat toimet eivät sen sijaan ole esteellisyyden kannalta merkityksellisiä.

Humppilan kunnan hallintosäännön 4 §:n mukaan kunnanhallituksen puheenjohtaja vastaa kunnanjohtajan johtajasopimuksen valmistelusta ja huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kytkemisestä valmisteluprosessiin tarkoitukseenmukaisella tavalla.

Hallintosäännön 138 §:n mukaan toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä.

Asiassa esitetty selvitys

Valituksenalaisella päätöksellä on päätetty kunnanjohtajan johtajasopimukseen tehtävistä muutoksista ja eron myöntämisestä kunnanjohtajalle kunnan sivistystoimen tehtävistä. Johtajasopimukseen esitettävä muutos on koskenut kunnanjohtajalle erotilanteessa maksettavan korvauksen määrää. Kunnanhallitus on 19.2.2018 (25 §) päättänyt esittää kunnanvaltuustolle johtajasopimukseen otettavaa kahdeksan (8) kuukauden palkkaa vastaavaa erokorvausta. Kunnanhallitus on päättänyt käsitellä johtajasopimukseen tehtävää lisäystä uudelleen ja se on aikaisempaa päätöstään muuttaen 9.4.2018 (82 §) päättänyt esittää kunnanvaltuustolle, että johtajasopimukseen otetaan kahdentoista (12) kuukauden palkkaa vastaava erokorvaus. Kunnanhallituksen päätöspöytäkirjoista 19.2.2018 (25 §) ja 9.4.2018 (82 §) ilmenee, että kunnanhallituksen puheenjohtaja on toiminut kunnanhallituksen kokouksissa asian esittelijänä. Hallinto-oikeudelle toimitetusta lisäselvityksestä ilmenee, että kunnanjohtaja on yhdessä kunnanhallituksen puheenjohtajan kanssa käynyt läpi päätösehdotuksen kunnanhallituksen 9.4.2018 (82 §) kokoukseen, lähettänyt kokouskutsun kunnanhallituksen jäsenille, informoinut kannanotoille varatusta määräajasta ja kokouksen menettelytavoista. Hallintojohtajan selvityksen mukaan hallituksen jäsenet ilmoittivat sähköpostilla hyväksyvänsä pykälän. Kunnanhallituksen molempien kokousten sekä kunnanvaltuuston 17.4.2018 kokouksen pöytäkirjasta ilmenee, että kunnanjohtaja on jäävännyt itsensä asian käsittelystä.

Oikeudellinen arviointi

Kunnanjohtajan johtajasopimus on julkisoikeudellinen sopimus kunnan johtamisen edellytyksistä kunnanjohtajan ja kunnan välillä. Johtajasopimuksessa voidaan sopia muun ohessa kunnanjohtajalle maksettavasta erokorvauksen määrästä. Kunnanhallituksen puheenjohtajalla on yleensä johtamissopimuksen valmisteluvastuu, mikä pitää sisällään myös kunnanjohtajan kanssa käytäviä keskusteluja sopimuksen sisällöstä ja tavoitteista. Keskitalon osallistuminen johtajasopimuksen muutosta koskeviin neuvotteluihin ja mielipiteen ilmaiseminen erokorvauksen määrästä ei siten ole merkinnyt, että hän olisi osallistunut esteellisenä oman asiansa käsittelyyn. Keskitalo on hallintojohtajan poissaollessa lähettänyt kokouskutsut kunnanhallituksen kokoukseen 9.4.2018 (82 §) sekä informoinut kunnanhallituksen jäseniä sähköiseen kokoukseen liittyvistä järjestelyistä. Esitetyn selvityksen perusteella hän on myös vastaanottanut kunnanhallituksen jäsenten kannanottoja, minkä vuoksi hän on osallistunut asian käsittelyyn hallintolain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Valituksenalainen kunnanvaltuuston päätös on tämän vuoksi syntynyt asian valmisteluun osallistuneen henkilön esteellisyyden johdosta virheellisessä järjestyksessä.

Kunnanhallituksen sähköistä kokousta koskeva valitusperuste

Sovellettavat säännökset

Kuntalain 98 §:n 1 momentin mukaan toimitelmelle kuuluvista asioista voidaan päättää varsinaisessa kokouksessa, sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuvassa kokouksessa (sähköinen kokous) tai sähköisesti ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely).

Kuntalain 99 §:n mukaan sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä.

Kuntalain 100 §:n 1 momentin mukaan valtuuston ja muiden toimielinten julkisia kokouksia lukuun ottamatta toimielimen päätöksenteko voi tapahtua suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä.

Kuntalakia koskevan hallituksen esityksen (HE 268/2014 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 99 §:n osalta, että yhdenvertaista näkö- ja ääniyhteyttä voidaan pitää kunnallisen toimielimen päätöksenteon kannalta tarpeellisenä ja se turvaisi osaltaan toimielimen päätöksenteon toimintaedellytyksiä, sillä kokoukseen osallistuvat henkilöt voisivat näin keskustella päätettävänä olevista asioista ”kasvokkain”. Hallituksen esityksessä on edelleen todettu 100 §:n osalta, että sähköisessä päätöksentekomenettelyssä osa toimielimen kokoukseen tulevista asioista voitaisiin käsitellä sähköisesti ennen varsinaista toimielimen kokousta.

Humppilan kunnan hallintosäännön 121 §:n mukaan kokous voidaan vaihtoehtoisesti pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous). Toimielin voi myös tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely).

Asiassa esitetty selvitys

Esitetyn selvityksen mukaan kunnanjohtaja on lähettänyt kunnanhallituksen jäsenille ja valtuuston puheenjohtajistolle 8.4.2018 sähköpostin, jonka liitteenä on ollut kokouskutsu kunnanhallituksen sähköiseen kokoukseen sekä liite, jossa on ollut tietoa kuntalain 100 §:n mukaisesta sähköisestä päätöksentekomenettelystä. Sähköisen kokouksen käsiteltäväksi asiaksi on merkitty kunnanjohtajan johtajasopimus. Kokousajaksi on ilmoitettu maanantai 9.4.2018 klo 18 ja kokouspaikaksi on merkitty sähköinen kokous. Kannanottoja asiassa on pyydetty 9.4.2018 klo 18 mennessä. Kannanotot on ilmaistu sähköpostitse, tekstiviestitse tai puhelimitse. Selvityksen mukaan kaikki hallituksen jäsenet ilmoittivat sähköpostilla hyväksyvänsä pykälän ja siihen tehdyt muokkaukset ja allekirjoittivat pöytäkirjan.

Oikeudellinen arviointi

Kuntalain mukainen sähköinen kokous tarkoittaa kokousta, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla osallistujan valitsemasta paikasta käsin. Sähköisessä kokouksessa läsnä oleviksi todettujen tulee olla keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä kokoustyöskentelyn vaatiman vuorovaikutuksen

vuoksi. Sähköinen päätöksentekomenettely puolestaan tarkoittaa sitä, että menettelyssä osa toimielimen kokoukseen tulevista asioista voidaan käsitellä sähköisesti ennen varsinaista toimielimen kokousta. Kokouskutsussa ja pöytäkirjassa on mainittu vain yksi kokousasia, joten kyse ei ole ollut kuntalaissa tarkoitetusta sähköisestä päätöksentekomenettelystä.

Asiassa esitetyn selvityksen mukaan kunnanhallituksen jäsenet ovat ilmaisseet kantansa päätösehdotukseen sähköpostitse, tekstiviestitse ja puhelimitse. Kunnanhallituksen 9.4.2018 kokous ei siten täytä kuntalain mukaisia sähköiselle kokoukselle asetettuja menettelyyn liittyviä vähimmäisvaatimuksia läsnäolevien yhdenvertaisesta näkö- ja ääniyhteydestä. Kun näin ei ole menetelty ja koska kunnanhallituksen päätös kuitenkin on ollut osa valtuuston valituksenalaisen päätöksen 17.4.2018 (10 §) valmistelua, valtuuston päätös on valmistelussa tapahtuneen virheen johdosta syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Hallinto-oikeus katsoo, että kunnanhallituksen sähköiseen kokoukseen liittyvällä menettelyvirheellä on voinut olla merkitystä asian käsittelyyn ja valtuuston päätökseen.

Valtuuston päätös kumotaan virheellisessä järjestyksessä syntyneenä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 39 §, 42 § ja 135 §
Tuomioistuinlaki 4 luku 1 §
Hallintolainkäyttölaki (586/1996) 51 § 2 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (kunnallisvalitus).

Esittelijäjäsen

Anneli Aura

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anneli Aura, Marja Tuominen ja Maria Jokinen.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös Pekka Niinikoski sähköinen asiointipalvelu, tavallinen tiedoksianto

Jäljennös ✓ Humppilan kunnanhallitus, jonka on kuntalain 142 §:n mukaisesti ilmoitettava päätöksestä.

Oikeudenkäyntimaksu maksutta

sil

Jäljennöksen oikeaksi todistaa
päätöksen antopäivänä

lainkäyttösihteeri Sirpa Laakso

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valitusaika luetaan siitä, kun ilmoitus päätöksestä on julkaistu kunnan tai kuntayhtymän yleisessä tietoverkossa.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen tai sähköisen viestin saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiantipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>